

BİLGİSAYARLI MUHASEBE DERSİNİN (BMD) ÜRETİM ETKİNLİĞİNE İLİŞKİN ÖLÇEĞİN GELİŞTİRİLMESİ VE BİR UYGULAMA

Yrd. Doç. Dr. Hüsniye ÖRS*

Esra BAŞ GÜCÜK**

ÖZET

Araştırma örgün öğretim kurumlarında ve dersanelerde okutulan Bilgisayarlı Muhasebe Dersi (BMD)'nin performans etkinliğini ortaya koymak amacıyla bir ölçek geliştirilmiştir. 203 dersane ve yükseköğretim kurumu öğrencileri üzerinde yapılan çalışmada performans etkinliğini belirleyen değişkenler ölçeklendirilmiş ve anket sorularına dönüştürülerek güvenilirliği sınanmıştır. Yapılan analiz sonucu ölçeğin güvenilirliği %78 bulunmuştur. Bu oran yaratılan ölçeğin güvenilir olduğunu göstermiştir. Araştırma ayrıca dersanelerde verilen Bilgisayarlı Muhasebe Dersinin Yüksek Öğretim Kurumlarında verileden daha yüksek performans etkinliğine sahip olduğunu ortaya koymuştur.

Anahtar kelimeler : Bilgisayarlı muhasebe, öğretim yöntemi, ölçeklendirme

DEVELOPMENT OF THE SCALE ON THE TEACHING EFFICIENCY OF COMPUTERIZED ACCOUNTING COURSE, AND AN APPLICATION

ABSTRACT

A scale was developed in the survey in order to reveal the performance efficiency of computerized accounting course taught in formal education institutions and private establishments preparing students for various exams. The variables determining performance efficiency were scaled, and their reliability was tested by turning them into survey questions in the work done on 203 students of higher education institutions and of private establishments preparing students for various exams. The reliability of the scale was found 78% as a result of the analysis. This percentage indicated that the built scale is reliable. The survey also showed that the computerized accounting course taught in private establishments preparing students for various exams has higher performance efficiency than the one taught in higher education institutions.

Keywords: Computerized accounting, teaching method, scaling

* Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi İşletme Bölümü

** Devlet Malzeme Ofisi Genel Müdürlüğü

GİRİŞ

Bilgisayarlı Muhasebe Dersi (BMD) çeşitli adlar altında örgün ve yaygın eğitim kurumlarında okutulmaktadır. Muhasebe dersinin amacı öğrencilere, muhasebe temel denklemini, muhasebe işlemlerini ve kanunen tutulması gereken defterleri usulüne uygun olarak tutma bilgisi kazandırmak, işletmenin faaliyetleri ile ilgili her türlü işlemin yapılabilmesi için gereken olumlu davranışı kazandırmaktır.

Bilgi teknolojilerindeki ve sistemlerindeki gelişmeler, muhasebe eğitim programlarını da etkilemektedir. Kaliteli bir muhasebe öğretimi için mutlaka bilgisayar desteği sağlanmalıdır¹. Bilgisayarlı Muhasebe Dersi (BMD) eğitiminde bilgisayar desteği ile, muhasebe dersinde öğretilen bilgileri, daha hızlı, ekonomik, güvenilir bir şekilde yapabilme davranışını kazandırmak ve muhasebe paket programı kullanabilme becerisi kazandırmak amaçlanmıştır.

Muhasebe dersine muhasebe mesleği açısından yaklaşıldığında, özellikle yeni kurulan üniversitelerin ilk önce muhasebe eğitimine yönelik iktisat, işletme, maliye, kamu yönetimi vb. bölümleri açtığı gözlenmektedir. Muhasebe eğitiminin verildiği eğitim kurumlarında öğrenci fazlalığı söz konusudur². BMD, genel muhasebe dersinin bir üst basamağı olduğu söylenebilir. Bu ders, Meslek Yüksekokullarının (MYO) 2. sınıfında (1. sınıfta genel muhasebe dersi aldıktan sonra), fakültelerde genellikle 4. sınıfta (genel muhasebe, envanter işlemleri, şirketler muhasebesi, maliyet muhasebesi gibi ihtisas muhasebesini içeren dersleri aldıktan sonra) verilen bir derstir. Dershanelerde ise BMD kurslarında

önce genel muhasebe öğretimi ardından BMD öğretimi uygulanmaktadır. BMD, gelecekte muhasebe mesleğini yapmayı düşünen öğrenciler için paket program kullanmayı öğretmesi açısından büyük önem taşımaktadır.

Dolayısıyla öğrenciler için önemli olan BMD'nin öğretim yönteminin etkinliğini belirleyen etkenlerin neler olduğunu ortaya koymak ve bu etkenlerin Yükseköğretim kurumları olan üniversiteler ile özel sektörde aynı amaca hizmet eden dershanelerde ne düzeyde gerçekleştiğini ortaya koymak, varsa eksikliklerini belirlemek ve dersin öğretim yöntemiyle ilgili sorunları tespit etmek gerek teoriye, gerekse uygulayıcılara oldukça katkı sağlayacaktır.

1.EĞİTİMDE YÖNTEM-STRATEJİ VE TEKNİK KAVRAMLARI

Eğitim yöntemi, eğitim stratejisi, metot ve teknik gibi birebir eğitim bilimlerine ilişkin kavramlar eğitim bilimcilerinin sıklıkla üstünde durduğu kavramlardır. Eğitimde kullanılan yöntem, strateji, teknik öğretilen ders ile ne kadar örtüşürse dersten alınan verim o kadar artmaktadır.

1.1. Eğitimde Yöntem Nedir?

Yöntem en genel anlamı ile belli bir amaca ulaşmak için takip edilen yoldur. Öğretimde yöntem; öğretimin öngördüğü amaç ve ilkelere ulaşmak için uyulması ve uygulanması gereken en doğru ve en güvenilir yolu izlemek şeklinde açıklanabilir. Yöntem sözcüğü yerine bazen metot sözcüğü de kullanılmaktadır. Ancak dilimizde ağırlıklı olarak “yöntem” sözcüğü kullanılmaktadır³. Diğer bir tanıma göre “Öğretim

¹ Uman N,“Türkiye XV. Muhasebe Eğitimi Sempozyumunun Ardından”,Muhasebe Öğretim Üyeleri bilimsel Dayanışma Vakfı Bülteni,Sayı 5,1997,s.21

² Pekdemir R, “Muhasebe Mesleğinde 2000'lere Doğru”, II.Türk Muhasebeciler Denetimi Sempozyumu,Serbest Muhasebeciler Mali Müşavirler Odası Yayınları,1996,s.118

³ Doğanay H. ,“Plandan Değerlendirmeye Öğretim Sanatı”, Pegem A. Yayıncılık,1993,Ankara

amaçlarına ulaşmak için öğretmenlerin öğretim araçlarını, materyallerini, konuyu, öğretim tekniklerini kullanmalarını ve bunları organize etme biçimlerini ifade etmektedir⁴. Yöntem, saptanmış amaçlara ulaşmada bir tür araç rolüne sahip bulunan, içeriğin en etkili bir biçimde öğrencilere kazandırılma biçimidir⁵. Yine başka bir tanıma göre yöntem “içeriğin sunulması için izlenen yolu (anlatım, gösteri .vb) gösterir”denilmektedir⁶. Yöntem kavramı ele alındığında göze çarpan bir özellik, öğrencilere yeni davranışları kazandırma işleminin nasıl gerçekleşeceğidir⁷. Tüm tanımlamalardan yola çıkarak öğretim yöntemi kavramı, öğrenme çevrelerinin oluşturulmasında ve bir ders boyunca gerçekleştirilecek etkinliklerin belirlenmesi olarak tanımlanabilir. Dersin öğretim yöntemini öğretici seçer ve uygular. Dersin en etkili ve eğitimin amacına en uygun şekilde öğretimini sağlayan öğretim yöntemi, diğer bir deyişle öğretim metodudur.

Öğretim yöntemleri genel ve özel olmak üzere ikiye ayrılır. Genel öğretim yöntemleri her türlü öğretim faaliyetinin düzenlenmesi, yürütülmesi ve değerlendirilmesi ile ilgili genel ilke ve kurallar üzerinde durur. Eğitimin genel amaçları, öğretimin başlıca ilkeleri , öğretimde yararlanılması gereken metot ve teknikler genel öğretim yöntemlerine girer⁸.

Genel öğretim yöntemleri tüm derslerde kullanılan ana ilkelerdir. Bazı durumlarda ise dersle ilgili özel bir takım kurallar ortaya çıkmış ve bu-

nun için özel öğretim yöntemleri ortaya çıkmıştır. Yöntemle birlikte derslerde kullanılan araç gereçler de farklılık gösterir. Bir yöntem bir derste çok etkili olabilirken, başka bir derste uygulanması mümkün olmayabilir. Matematik dersi için gezi- gözlem metodu veya sosyal bilimlerle ilgili bir ders için laboratuarda yaparak yaşayarak öğrenme yöntemi etkili olmayacaktır.

1.1.2 Öğretim Yöntemleri

Öğretici dersi en verimli ve etkili öğretim yöntemini kendisi seçecek ve uygulayacaktır. Öğretici dersin öğretim yöntemini seçerken öğrencinin daha önce öğrendiği derslerden, derste kullanabileceği araç ve gereç yeterliliğinden, eğitim kurumunun bu ders için hazırladığı laboratuvar ve diğer fiziki imkanlardan yararlanma düzeyini değerlendirerek karar verecektir.

Eğitimde teknik ve yöntem çoğu zaman birbirini tamamlayan ve birbirinin eksikliklerini gideren terimlerdir. Öğretim yöntemleri ve teknikleri zaman içerisinde gelişme göstermekte ve bilgi ve teknolojiye bağlı olarak yeni yöntemler eklenmektedir. Kısaca bunlara değinmek gerekirse,

-*Anlatma*: Öğreticinin aktif olduğu bir yöntemdir. Öğrencinin dikkat toplama, dinleme ve tutma özelliklerini geliştirir.

-*Soru-Cevap*:Anlatım metodunun sıkıcılığını gidermek ve öğretimi daha etkili bir şekilde gerçekleştirmek isteğine dayalı olarak geliştirilmiş bir metottur.Öğretmenin bir konuyla ilgili öğ-

⁴ Clark Leonard H. And Starr İrvings, “Secondary School Tezchin Method (the turo ed.),The Macmilan Company,1968,1981,s.25, New York

⁵ Gürol M., “Öğrenme ve Öğretme Süreçlerinde Yöntem Sorunu”,Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,Sayı 6,s.125.

⁶ Doğanay H.,age., s.282

⁷ Demirel Ö., “Plandan Değerlendirmeye Öğretme Sanatı”,Pegem A. Yayıncılık,1999,s.81,Ankara

⁸ Tomal N., “Ölçmede Yöntem”,Milli Eğitim Dergisi,Bahar Dönemi,Sayı 3,s.162,Ankara

rencilere bir takım sorular sorması ve bu sorulara aldığı cevapları eleştirerek öğretim yapmasıdır⁹.

-Tartışma: Belli bir konu etrafında öğrencilerin düşünmeye ve konuşmaya doğru yönlendirilmesidir. Konuya hakim olan öğretici veya sorumlu olan bir öğrenci konunun dağılmasını ve farklı anlamlarda yorumlanmasını engellemek amacıyla müdahale eder.

-Örnek Olay: Gerçek hayatta karşılaşılan problemlerin sınıf ortamında çözümlenmesidir. Öğrenciler, problem çözmeyi, analiz edip sonuca ulaşmayı öğrenirler¹⁰.

-Gösterip Yapma: Bir aracın kullanılmasını, bir işin yapılmasını, bir vücut hareketinin yapılmasını öğretmek amacıyla öğreticinin yaptığı doğrudan faaliyete dayanan, etkili bir yöntemdir. Davranış uygulaması yapıldığı için zaman tasarrufu sağlanmaktadır.

-Problem Çözme: Bu yöntem, komplike problemlerin çözümünde ve hipotez teşkilinde özel öneme sahiptir. Yapıları ve süreçleri anlamak, sonuçlar çıkarmak, bağımsız buluşlar yapmak bunların hepsi probleme dayanır. Problemi tanıma, geçici hipotezler formüle etme, veri toplama, organize etme, değerlendirme ve açıklama, sonuca ulaşma, sonuçları test etme gibi eğitim faaliyetlerine dayanmaktadır¹¹.

- Rol Oynama Yöntemi: Rol oynama yönteminde bir fikir, durum, sorun yada olay bir grup önünde dramatize edilir. Grubun üyeleri yalnızca dinlemek yada tartışmak yerine olayın nasıl oluştuğunu da izlerler. Rol oynama yöntemi

özel bir değere sahiptir. Çünkü bu yöntemde öğrenciler başka bir kimsenin kimliğine bürünürler, başkalarının nasıl hissettiğini ve düşündüğünü hissederler. Dramada roller öğretmen tarafından dağıtılır. Ancak bu rolün nasıl oynanacağını öğrenci belirler. Grup önünde sergilenen oyunlar ile öğrencilerin sosyalleşmesi sağlanır, Aktif öğrenme gerçekleşmiş olur, bu yöntem sayesinde öğrencilerin problem çözme ve karar verme yetenekleri gelişir, Öğrenciler öğrenme sürecine bizzat katıldıkları için öğretim olayı zevkli geçer.

-Proje Yöntemi: Proje, öğrencilerin serbest bir biçimde seçtiği ve isteyerek üzerinde çalıştığı her türlü etkinliktir. Proje konuları hayatın içindeki problemler ile ilgili olmalıdır. Öğrenci bu problemleri okulda devamlı çöze çöze herhangi bir sorunu çözmek için gerekli deneyim ve beceriyi kazanır¹². Proje öğrenciye sistematik düşünme, zamanlama, grup çalışması yapabilmeye gibi davranışları kazandırır. Ayrıca öğrenci araştırdığı konu hakkında birçok yönetime göre daha etkili bir öğrenme sağlamış olur.

-Beyin Fırtınası Yöntemi: öğretici tarafından seçilmiş bir konu ortaya atılır ve beyin fırtınası yaratacak grup konuya çözüm getirmek veya yeni yaklaşım getirmek amacıyla konu hakkında o anda yorumda bulunurlar.

1.2.Eğitimde Strateji Nedir?

Strateji kavramını dersin amaçlarına ulaşılmasını sağlayan oldukça genel bir çerçeve olarak tanımlamak mümkündür. Konu seçiminden analize, öğretimin psikolojik esaslarının dikkate alınmasından uygulanacak öğretim yönteminin

⁹ Büyükkaragöz S.,Çivi C., "Genel Öğretim Metodları",Atlas Kitabevi,1.Baskı,s.82,1994, Konya

¹⁰ www.dersimiz . com.tr

¹¹ Tomal N.,age.,s.11

¹² Hesapçıoğlu M., "Öğretim İlke ve Yöntemleri, Beta Yayınları,Genişletilmiş 3. Baskı,s.128,1994,İstanbul

seçimine kadar bir dizi etkinliği içerir. Bir başka deyişle ders ile ilgili öğretim sürecine her boyutta yön vermektir¹³. Bir başka tanımlamada “ders süresince öğrenci ile öğretim kaynakları arasındaki etkileşimin yönlendirilmesinde uygulanan sistemi içerir” biçimindedir¹⁴. Her modelle birlikte birkaç strateji bir arada kullanılabilir. Stratejiler belirlenen öğrenme hedeflerine ulaşılmasında çeşitli yaklaşımları belirler.

Stratejiler doğrudan, dolaylı, etkileşimli, deneysel ve bağımsız çalışma olarak sınıflandırılabilir. Öğretim stratejileri hususunda karar verme, öncelikle öğrencilerin önceki bilgi ve yaşantıları, ilgileri, öğrenme biçimleri, gelişim düzeyleri ve program üzerinde odaklanmayı gerektirir.

Öğretim Stratejileri;

- Doğrudan doğruya öğrencinin sunması (sunuş),
- Öğrenciye soru sorarak buldurma (buluş)
- Proje (araştırma- soruşturma)
- Öğrencilere konuyu vererek konuyu tartıştırmak (tartışma),
- Okuyarak, anlatarak (tam öğrenme),
- Öğrencilerin belirlenen konuyu birlikte hazırlanması (işbirliği-küme)

2.BİLGİSAYARLI MUHASEBE DERSİNDE ÖĞRETİM YÖNTEMİ

Bilgisayarlı muhasebe dersinin etkili ve verimli olabilmesi için öğrencinin öncelikle genel muhasebe dersini almış olması gerekir. Bilgisayarlı muhasebe dersinin öğretim yöntemi monografi

örneklerinin bilgisayar paket programı kullanarak çözümlenmesi esasına dayanır ve bunun için şu üç yöntem kullanılmaktadır;

- Paket programın kendisinin öğretilmesi
- Demo program öğretimi
- Bilgisayarlı muhasebe için yazılmış eğitim setleri

Eğitim ve öğretim açısından bazı eksilikleri bünyelerinde barındırmalarına rağmen her üç yönteminde eğitime yararları bulunmaktadır. Kısaca bu öğretim metodları hakkında aşağıda bilgi verilmiştir.

2.1. Paket Programın Kendisinin Öğretilmesi :

Bilgisayarlı muhasebe dersinin amacı, öğrenciye paket program kullanmayı öğretmektir. Muhasebe paket programları piyasada çok çeşitli isimlerde ve fiyatlarda bulunmaktadır. Muhasebe paket programlarında bazı standartların bulunması gerekmektedir. Ülkemizde kullanılan birçok muhasebe paket programından en çok ismi duyulanları şunlardır:

-Mikro, Logo, Eta, Mikronom, Likom, Netsis, Pro Technology, Mega, Elit, Nebim,

Datasoft, Yaprak programı.

Bu sayılan programlardan Datasoft, Nebim, Elit, Likom ticari amaçlı programlardır. Bu programların hemen hepsinde stok, cari hesap, fatura, çek-senet, bankalar, muhasebe entegrasyonu, genel muhasebe, kasa modülleri bulunmaktadır. Bunlara ek olarak bazılarında sipariş, taksitli satış, genel rapor, mutabakat etiketi gibi daha özel amaçlı modülleri de bulunmaktadır¹⁵.

¹³ Bilen M. “Plandan Uygulamaya Öğretim”,3. Baskı,Takav Matbaacılık,1993,s.23,Ankara

¹⁴ Cüceloğlu D., “İnsan ve Davranışı” , 3.Baskı, Remzi Kitabevi, İstanbul

¹⁵ Soylu, K., “Bilgisayar Ortamında Muhasebe ve Türkiye Uygulamasının Değerlendirilmesi”,Yayınlanmamış Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,Gazi Üniversitesi Yayınları,s.61 ,Ankara

2.1 Demo Programlar Yolu İle Bilgisayarlı Muhasebe

Bilgisayarlı muhasebe dersi öğrenciye paket program kullanmayı öğretmeyi amaçlayan bir derstir. Demo programlar; kullanıcıya paket programın kullanma esas ve usullerini öğretmeye yönelik olarak hazırlanmış paket programın özelliklerini taşıyan küçük uygulamalardır. Programı yazan şirket tarafından piyasadaki kullanıcıların deneme yapmaları amacıyla kullanıma sunulmuş olan, kullanım süresi sınırlı ve ücretsiz olan sürümlerdir. Demo programları piyasaya sürmenin amacı programın müşteriler açısından beğenilip beğenilmediğini ölçmek ve varsa eksikliklerini gidermektir. Bu şekilde piyasada bulunan muhasebe paket programlarının da kullanımının nasıl olduğunu öğretmeye yönelik demo programlar bulunmaktadır. Demo programların eğitime sağladıkları avantajlar ve bunun yanı sıra bazı dezavantajları da bulunmaktadır. Araştırma kapsamında öğretim elemanları ile yapılan derinliğine mülakat yöntemi ile elde edilen bilgiler doğrultusunda bu dezavantajların en önemli olanlarını şöyle sıralayabiliriz:

- Demo programların kayıt sayısı kısıtlıdır.
- Demo programların kullanımı ve yedeklenmesine ilişkin kısıtlamalar bulunmaktadır.
- Entegrasyon işlemlerinde uyumsuzluklar bulunmaktadır.
- Mali Tabloların oluşturulması ve beyannamelerin çıktılarının alınması esnasında karşılaşılan sorunlar bulunmaktadır¹⁶.

Demo programlar aynen programın kendisi gibi çalışır ancak programın kendisi gibi sınırsız sayıda kayıt edebilme imkanı bulunmamaktadır. Bununla birlikte demo programlar paket program kullanabilme konusunda pratik çözümler sağlamaktadır.

2.2. Muhasebe Eğitim Setleri Yoluyla Bilgisayarlı Muhasebe

Muhasebe eğitim setleri, paket programın ve paket program demolarının yarattığı eksiklikleri gidermek amacıyla öğretim esaslı olarak hazırlanmışlardır. Piyasada LOGO (LKS) eğitim seti ve ETA eğitim setine rastlanmaktadır.

- LOGO eğitim seti (LKS) eğitim seti
- ETA eğitim seti,

Bu eğitim setlerinin en büyük özelliği, konuları önce teorik olarak işledikten sonra konularla beraber ilgili paket programının da işlenmesidir. Bu sayede öğrenciler gerçek bir muhasebeci gibi düşünerek proje kitapçığındaki belgeleri programa uyarlamayı ve mali tablo raporlarını çıkarmayı öğrenirler. Ayrıca e-beyanname programı ile beyanname düzenlemeyi öğrenirler. Monografiler yardımıyla örnek olaylar çözümlenir. Bu setler eğitim amaçlı olarak hazırlandığı için maliyeti de düşüktür¹⁷.

2.3. Muhasebe Eğitim Setlerinin İçeriği

Muhasebe eğitim setleri, özel kursların ve yüksek öğrenim kurumlarının vermiş olduğu muhasebe paket program kullanma becerisini kazandırmak için hazırlanmışlardır. Yaklaşık olarak 50 saatlik bir programdır. Meslek Yüksekokulların-

¹⁶ Baş Gücük, E., "Yükseköğretim kurumlarında Verilen Bilgisayarlı Muhasebe Dersi İle Dershanelerde Verilen Bilgisayarlı Muhasebe Dersinin Karşılaştırılmasına Yönelik Bir Araştırma",Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi,s.77,Ankara

¹⁷ www.bilisimgrup.com.tr

da birinci sınıfta iki dönem verilen genel muhasebe dersi bu setlerde de verilmiştir. Daha sonra paket program kullanımına ilişkin aşağıdaki işlemler yapılarak öğrenciye paket program kullanma bilgisi verilmektedir¹⁸.

Örnek Eğitim Seti İçeriği:

- Genel Muhasebe Bilgileri, Eta Kurulumu, Şifre İle Girmek, Şirket Açma, Firmayı

Bulma, Stok Kartı Ekleme, Eski stok Kartına Ulaşmak, Cari Kart Açmak, Eski Cari Karta Ulaşmak, Alış Faturası Düzenlemek, Eski Faturaya Ulaşmak, Fatura Listesi Almak, İskonto Listesi Almak, KDV Listesi, Muhasebe Tanımı, Çek Senet Tanımı, Bordo, İrsaliye Tamamı, Sipariş, Demirbaş, Müstahsil Makbuzu, Kur Takibi, Adisyon, Yazar Kasa, Kasa, Banka, Şirket Kapatmak, Şirket Bilgilerine Ulaşmak, Şirket Listelemek, İş Sonu gibi muhasebe işlemlerinden oluşmaktadır.

3.EĞİTİM HİZMETİNİN ÜRETİM ETKİNLİĞİNE İLİŞKİN BİR ÖLÇEĞİN GELİŞTİRİLMESİ VE BİR UYGULAMA

3.1. ARAŞTIRMANIN AMACI VE ÖNEMİ

BMD eğitimi örgün öğretim kurumlarında bilgisayarlı muhasebe dersi olarak ve dersanelerde ise bilgisayarlı muhasebe kursu adıyla okutulmaktadır. Araştırma kapsamında dersi okutan öğretim elemanları ile derinliğine mülakat yapılmış ve dersin öğretim yönteminin örgün öğretim kurumlarında ve dersanelerde farklılıklar gösterdiği görülmüştür. Örneğin; teknik imkanların yetersiz olduğu kurumlarda öğretim elemanı öğrencilere kendi bilgisayarından yaptığı işlemleri projeksiyon cihazı ile yansıtmaktadır. Bazı öğretim kurumlarında ise eğitim setleri

kullanılmaktadır. Yine farklı bir uygulama olarak, öğretim elemanının hazırladığı paket programa benzer ancak paket program niteliği olmayan demo programların kullanıldığı görülmüştür.

Araştırma, örgün öğretim kurumlarında ve dersanelerde adı geçen dersin performans etkinliğini ortaya koymak amacıyla bir ölçek geliştirilmesi, geliştirilen ölçeğin güvenilirliğinin sınanması ve mevcut durumun ortaya konulması amacıyla yapılmıştır.

BMD özellikle iki yıllık muhasebe eğitimi veren meslek yüksekokullarında

öğrencilerin meslek edinmesi aşamasında önemi yadsınamayacak bir derstir. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültelerinden mezun olan öğrenciler mezun olduklarında müfettişlik, uzmanlık, kaymakamlık gibi farklı iş gruplarına yönelebilmektedirler. Ancak meslek eğitimine yönelik eğitim veren meslek yüksekokullarında ise öğrenciler mezun olduklarında meslek seçiminde daha sınırlı alanlarda hareket imkanı bulmaktadırlar. Dolayısıyla eğitimini almış oldukları muhasebe alanına yönelmeleri ve bu alanda faaliyet göstermeleri kaçınılmazdır. Meslek Yüksekokullarının muhasebe bölümünden mezun olan bir öğrencinin bilgisayarlı muhasebe programlarını sayıca çok ve iyi bir şekilde bilmeleri onlara iş yaşamlarında avantaj sağlayacaktır. Bu sebeple, dersin performans etkinliğinin ölçülmesi ve mevcut durumun tespit edilmesi açısından araştırma önemlidir. Ayrıca, literatür taraması sırasında bu alanda benzer bir çalışmanın yapılmamış olduğu tespit edilmiştir. Dolayısıyla bu alanda bir boşluğu doldurmak amacı da taşıması, araştırmanın önemini ortaya koymaktadır.

¹⁸ www.webeliza.com.tr

3.2. ARAŞTIRMANIN DAYANDIĞI HİPOTEZLER

BMD'ye ilişkin geliştirilen ölçeğin sınanması araştırma amaçlarında belirtilen içerikte sonuç elde edebilmek amacıyla aşağıdaki hipotezler oluşturulmuştur.

H1: Dershanelerde öğretilen BMD'nin öğretim yönteminin değişkenler itibariyle Yükseköğretim Kurumlarında öğretilen BMD'nin öğretim yöntemine göre farklılık gösterir.

H2: Dershane öğrencileri ile Yükseköğretim öğrencilerinin aldıkları staj eğitimi arasında anlamlı bir fark vardır.

H3: Dershane öğrencileri ile Yükseköğretim kurumu öğrencilerinin genel muhasebe dersindeki başarı algıları arasında anlamlı bir fark vardır.

H4: Dershane öğrencileri ile Yükseköğretim öğrencilerinin kullandıkları fiziki donanım olanaklarını (bilgisayar kapasite ve donanımları) yeterli bulma algıları arasında anlamlı bir fark vardır.

H5: Dershane öğrencileri ile yükseköğretim kurumu öğrencilerinin haftada aldıkları BMD'nin teorik ders saati arasında anlamlı bir fark vardır.

H6: Dershane öğrencileri ile yükseköğretim kurumu öğrencilerinin haftada aldıkları BMD'nin uygulama saati arasında anlamlı fark vardır.

H7: Dershane öğrencileri ile yükseköğretim kurumu öğrencilerinin BMD'ni veren hoca sayısını yeterli bulma algıları arasında anlamlı fark vardır.

H_A: Dershanelerde öğretilen BMD'nin performans etkinliği ile yükseköğretim kurumlarında

öğretilen BMD'nin performans etkinliği farklıdır.

3.3.ARAŞTIRMA YÖNTEMİ

3.3.1. Araştırma Modeli ve Değişkenler

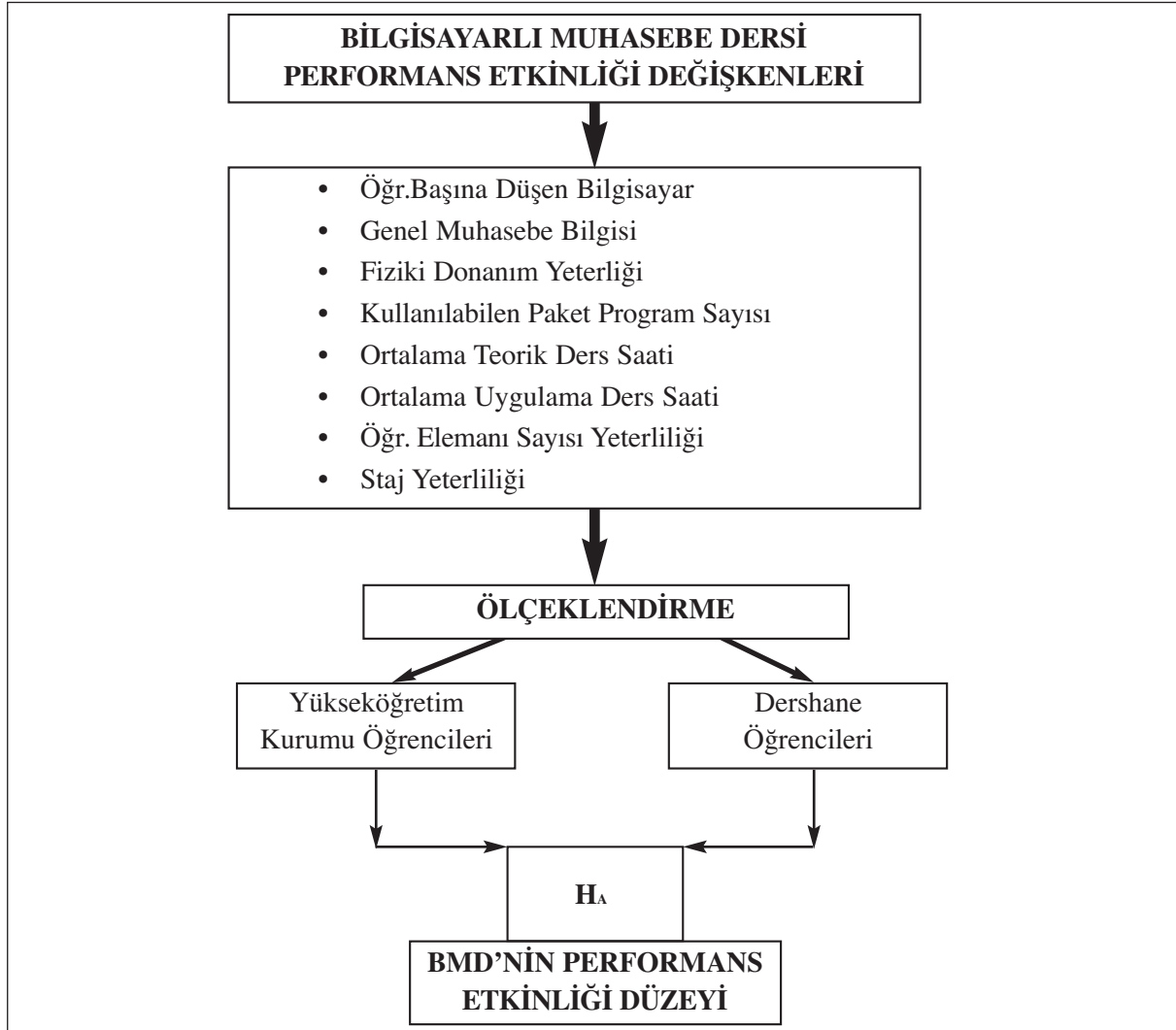
Araştırmada daha önce yapılan ve “Yükseköğretim Kurumlarında Verilen Bilgisayarlı Muhasebe Dersi İle Dershanelerde Verilen Bilgisayarlı Muhasebe Dersinin Karşılaştırılmasına Yönelik Bir Araştırma” (Baş Gücük, 2007) konulu çalışmada elde edilen BMD performans etkinliğini ortaya koyan belirleyiciler temel alınmış ve bu belirleyiciler ölçeklendirmek suretiyle performans etkinliği ölçeği oluşturulmuştur. Bu ölçek daha sonra anket sorularına dönüştürülerek saha araştırması ile sınanmıştır.

Araştırmada, BMD'nin performans etkinliğini ortaya koyan değişkenler aşağıdaki gibidir:

- 1- Paket program öğretme temelli olan bu derste öğrenci başına düşen çalışan bilgisayar yeterliği,
- 2- Öğrencinin genel muhasebe bilgisi,
- 3- Bilgisayarların paket programı veya demosunu kaldırabilecek fiziki kapasitelerinin yeterliği,
- 4- Öğrencilerin iyi düzeyde kullanabildikleri paket program sayısı,
- 5- Haftalık teorik ders saati,
- 6-Haftalık uygulama ders saati,
- 7-Öğretim eleman sayısının yeterliği,
- 8- Öğrencinin derste öğrendiklerini uygulayabileceği staj etkinliği olup olmadığı.

Araştırma süreci Şekil 1'de görüldüğü gibidir.

Şekil 1. Araştırma Modeli

3.3.2. Veri Toplama Aracı

Araştırma amacında belirtildiği üzere, BMD'nin performans etkinliğini ölçmek amacıyla bir ölçek geliştirilmiştir. Bu ölçekte yer alan performans etkinliği belirleyicileri ikincil kaynaktan veri olarak elde edilmiştir. Bu belirleyiciler fokus grup görüşmeleri ve derinliğine mülakat yöntemi uygulanarak elde edilmiştir¹⁹. Bu değişkenler 5'li,3'lü Likert ve nominal öl-

çek şekline dönüştürülerek bir ölçek haline getirilmiştir.

Araştırma verileri anket yöntemi ile toplanmıştır. Anket formunun ilk bölümünde cevaplayıcıların demografik özelliklerinden; cinsiyet, eğitim kurumu, program adı ve meslek sorularına yer verilmiştir. İkinci bölümde BMD'nin eğitim performansı ile ilgili sorulara ve performans etkinliği ölçeğine ilişkin sorular yer almaktadır.

¹⁹ Bknz. Baş Gücü, 2007

Üçüncü bölümde cevaplayıcıların BMD ile ilgili görüşlerini almak üzere oluşturulan sorular yer almaktadır. BMD'nin etkinlik düzeyini belirlemeye yönelik sorular aşağıda görüldüğü gibi ölçeklendirilmiştir:

- BMD'de kişi başına çalışan bilgisayar sayısı ölçüm aracına olduğu gibi girmiştir.

- Öğrencilerin genel muhasebe dersindeki başarı algıları 5'li Likert olarak, çok yetersiz, yetersiz, orta, yeterli, çok yeterli şeklinde ölçeklendirilmiştir.

- 'BMD'de kullandığınız bilgisayarların kapasiteleri ve donanımları, sizin bu dersi verimli bir şekilde almanızı sağlayacak yeterlikte midir?' sorusu 5'li Likert şeklinde ölçeklendirilmiştir.

- BMD'de iyi düzeyde kullanmayı öğrendikleri paket program sayısı nominal olarak ölçüm aracına girmiştir.

-Haftalık ortalama teorik ders saati değişkeni, dersle ilgili alınan toplam ders saatini dönemdeki hafta sayısına bölünerek ortalama ders saati hesaplanmıştır.

-BMD'nin haftalık ortalama uygulama saati değişkeni, ortalama uygulama saati olarak analize girmiştir.

-Eğitim kurumunda BMD'yi veren hoca sayısının yeterliliği değişkeni; aralıklı ölçek olarak; yetersiz, orta, yeterli şeklinde ölçeklendirilmiştir.

-'Eğitim kurumunuzda BMD ile ilgili gördüğünüz stajın yeterliliği' belirleyicisi 5'li Likert ölçeği olarak; çok yetersiz, yetersiz, orta, yeterli, çok yeterli şeklinde değerlendirilmiştir.

3.3.3. Anakütle ve Tamsayım

Araştırma evreninin bir kısmını yükseköğretim kurumu öğrencileri, diğer kısmını ise dersane öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırma anketin-

de sorulan soruların cevaplandırılabilmesi ve bu cevapların da araştırmaya güvenilir bulgular sunabilmesi için, BMD'yi almış ve dersi bitirmiş olan öğrenciler seçilmiştir.

Bu dersi okutan üniversitelerde okuyan tüm öğrenciler araştırma kapsamına alınmıştır. BMD'yi dersanelerde kursa giderek bu dersi alan öğrencilere ulaşmak için, Milli Eğitim Bakanlığı Ankara İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden 'Bilgisayarlı Muhasebe Kurs Programı 5010, 5013, 5025' kodlu özel kursların listesi alınmıştır. Toplam 19 kursun olduğu listedeki kurs yetkililerine telefon edilerek, yüz yüze görüşmek suretiyle araştırma için işbirliği onayı talep edilmiş, ancak 4 dershaneden işbirliği onayı alınabilmiştir. Dolayısıyla adı geçen kodlar ile bu dersi alan dersane öğrencilerine tam sayım uygulanmıştır. Tam sayım sonucu oluşan araştırma kütle; 113 üniversite öğrencisi ve 90 dersane öğrencisi olup, toplam 203 öğrencidir.

3.3.4. Veri Toplama Yöntemi ve Araştırma Birimi

Araştırma anketi üniversite öğrencilerine ve dersane öğrencilerine bizzat araştırmacılar tarafından 'kişisel görüşme' yoluyla gerekli açıklamalar yapılarak uygulanmış ve hemen toplanmıştır. Araştırmacılar, araştırmaya giren kuruma, dersin olduğu gün ve saatte giderek anket uygulamasını şahsen yapmışlardır.

3.3.5. Verilerin Analizi ve Bulgular

BMD'nin performans etkinliğini ortaya koymak amacıyla yapılan analizlerde SPSS 15.0 programı kullanılmıştır.

Dersane öğrencilerine ve Yükseköğretim Kurumu öğrencilerine kaç tane paket program kullanmayı biliyorsunuz sorusu yöneltmiş ve 1'den 5'e kadar program sayısı verilmiştir. Öğrencilerin verdikleri cevaplara ilişkin tablo aşağıdadır.

Tablo 1.
Öğrencilerin Kullanabildikleri Paket Program Sayısı

	1 program	2 program	3 program	4 program	5 program	Toplam
YÖK öğrencileri	70 % 62	34 % 30	7 % 6,19	1 % 0,88	1 % 0,88	113
Dershane öğrencileri	3 % 3,3	5 % 5,5	11 % 12,2	32 % 35,6	39 % 43,4	90
Toplam	73	39	18	56	40	203

Yükseköğretim öğrencilerinden % 62'si 1 tane % 30'u 2 tane paket program işaretlemiş geri kalan % 8 öğrenci ise 3, 4, 5 paket program işaretlemişlerdir. Dershane öğrencilerinin ise % 48,6'sı 4 paket program %34,5'si ise 5 tane paket program geri kalan % 16,7'si 1,2,3 paket program işaretlemişlerdir. Bu oranlara bakıldığında Dershane öğrencilerinin kullanabildikleri paket program sayısı daha fazladır diyebiliriz.

Ankete katılan öğrencilere bu derste hangi kay-

nakları kullandıkları önem sırasına koyarak yazmalarını istenmiştir. Öğrencilerin cevapları dikkate alınarak hazırlanan tablo 2 aşağıdadır.

Yükseköğretim Kurumu öğrencileri ağırlıklı olarak B.M.D. kitabını ve cd'sini ayrıca paket programın demosunu ders kaynağı olarak kullandıklarını, Dershane öğrencileri ise kursun hazırlanmış olduğu özel notları kaynak olarak kullandıklarını işaret etmişlerdir.

Tablo 2.
Öğrencilerin Kullandıkları Ders Kaynakları

	BMD kitabı ve CD'si	Programın Yardım Menüsü	Paket Programın Demosu	İnternet	Kursun Verdiği Özel Notlar	Ders Hocası Anlatımı ve Notları	Program CD'leri
YÖK öğrencileri	48	9	40	9	-	9	-
Dershane öğrencileri	12	-	-	-	44	7	24

Birinci hipotez, 0,05 önem düzeyinde, Anova ile yapılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 3'te görülmektedir. Analiz sonucunda anlamlılık derecesi “kişi başına düşen bilgisayar sayısı” değişkeni için (0,207) ve “genel muhasebe dersindeki bi-

reysel başarı algısı” değişkeni için (0,090) anlamlı bulunmamıştır. Değerlendirmeye tabi tutulan diğer değişkenler ise 0,05 önem düzeyinde anlamlı bulunmuştur.

Tablo 3.
Bilgisayarlı Muhasebe Dersinin Öğretim Yönteminin Etkinliği

Sorular	Önem Derecesi	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F Değerleri	Anlamlılık
S2	Gruplararası	,016	1	,016	1,606	,207
	Grupiçi	1,965	201	,010		
	Toplam	1,980	202			
S3	Gruplararası	1,670	1	1,670	2,906	,090
	Grupiçi	115,551	201	,575		
	Toplam	117,222	202			
S4	Gruplararası	14,979	1	14,979	27,725	,000
	Grupiçi	108,597	201	,540		
S5	Toplam	123,576	202			
	Gruplararası	282,289	1	282,289	325,766	,000
	Grupiçi	174,174	201	,867		
S6	Toplam	456,463	202			
	Gruplararası	40,784	1	40,784	797,427	,000
	Grupiçi	10,280	201	,051		
S7	Toplam	51,064	202			
	Gruplararası	68,293	1	68,293	325,515	,000
	Grupiçi	42,170	201	,210		
S8	Toplam	110,463	202			
	Gruplararası	25,418	1	25,418	69,049	,000
	Grupiçi	73,991	201	,368		
S9	Toplam	99,409	202			
	Gruplararası	33,869	1	33,869	53,538	,000
	Grupiçi	127,156	201	,633		
S9	Toplam	161,025	202			

Öğrencilerin gördükleri stajın yeterliliği itibariyle, iki kurum arasında bir farkın olup olmadığı hipotezi (H2), Anova ile test edilmiştir. Test sonuçları Tablo 4'te görülmektedir.

Tablo 4.
Öğrencilerin Staj Yeterliliği

S9	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F Değerleri	Anlamlılık
Gruplararası	33,869	1	33,869	53,538	,000
Grupiçi	127,156	201	,633		
Toplam	161,025	202			

Anova sonuç tablosundan görülebileceği gibi (Tablo 4) hipotez anlamlı (0,000) bulunmuştur. Bu anlamlı farkın hangi kurum lehine olduğu incelenmiş ve dersane ortalamasının (**3,82**), üniversite ortalamasından (**3,00**) yüksek olduğu görülmüştür. Dolayısıyla, B.M.D. öğretim yönteminde görülen stajı, dersanelerde daha yeterli olduğu söylenebilir.

Üçüncü hipoteze, 0.05 önem düzeyinde, Anova testi uygulanmıştır.

Tablo 5.
Öğrencilerin Genel Muhasebe Dersindeki Başarılarına Karşı Başarı Algıları

S3	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F Değerleri	Anlamlılık
Gruplararası	1,670	1	1,670	2,906	,090
Grupiçi	115,551	201	,575		
Toplam	117,222	202			

H3 hipotezi, 0,05 önem düzeyinde, anlamlılık düzeyi (0,090) oranında bulunduğu için hipotez red edilmiştir. Dersane öğrencileri ile Yükseköğretim öğrencilerinin genel muhasebe dersindeki başarı algıları arasında anlamlı bir fark yoktur denilebilir.

Dördüncü hipotez 0.05 önem düzeyinde, Anova ile analiz edilmiştir. H4 hipotezi 0,05 önem düzeyinde, anlamlı (0,00) çıkmıştır (Tablo 6). Dersane öğrencileri ile Yükseköğretim öğrencilerinin kullandıkları bilgisayar kapasite ve donanımlarını yeterli bulma algıları arasında anlamlı bir fark vardır. Bu anlamlı farkın hangi kurum lehine olduğu incelenmiş ve dersane ortalamasının (**4,08**), üniversite ortalamasından (**3,53**) yüksek olduğu görülmüştür.

Tablo 6.
Öğrencilerin Bilgisayar Donanımlarını Yeterli Bulma Algıları

S4	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F Değerleri	Anlamlılık
Gruplararası	14,979	1	14,979	27,725	,000
Grupiçi	108,597	201	,540		
Toplam	123,576	202			

Beşinci hipotez 0.05 önem düzeyinde, Anova ile analiz edilmiştir. H5 hipotezi 0,05 önem düzeyinde, anlamlı (0,00) çıkmıştır (Tablo 7). Dershane öğrencileri ile yükseköğretim kurumu öğrencilerinin ortalama olarak haftada aldıkları BMD ders saati arasında anlamlı bir fark vardır. Bu anlamlı farkın hangi kurum lehine olduğu incelenmiş ve üniversite ortalamasının (2,01), dersane ortalamasından (1,00) yüksek olduğu görülmüştür.

Tablo 7.
Ortalama Haftalık Ders Saati

S6	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F Değerleri	Anlamlılık
Gruplararası	50,989	1	50,989	3426,380	,000
Grupiçi	2,991	201	,015		
Toplam	53,980	202			

Altıncı hipotez, 0.05 önem düzeyinde, Anova ile test edilmiştir. H6 hipotezi 0,05 önem düzeyinde, anlamlı (0,00) çıkmıştır (Tablo 8). Dershane öğrencileri ile yükseköğretim kurumu öğrencilerinin ortalama olarak aldıkları BMD uygulama saatleri arasında anlamlı fark çıkmıştır. Bu anlamlı farkın hangi kurum lehine olduğu incelenmiş ve dersane ortalamasının (2,87), üniversite ortalamasından (1,70) yüksek olduğu görülmüştür.

Tablo 8.
Haftalık Ortalama Uygulama Saati

S7	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F Değerleri	Anlamlılık
Gruplararası	68,293	1	68,293	325,515	,000
Grupiçi	42,170	201	,210		
Toplam	110,463	202			

Yedinci hipotez, 0.05 önem düzeyinde, Anova ile test edilmiştir. H7 hipotezi 0,05 önem düzeyinde, anlamlı 0,00 çıkmıştır (Tablo 9). Dershane öğrencileri ile yükseköğretim kurumu öğrencilerinin BMD'ni veren hoca sayısını yeterli bulma algıları arasında anlamlı bir fark çıkmıştır. Bu anlamlı farkın hangi kurum lehine olduğu incelenmiş ve dershane ortalamasının (2,97), üniversite ortalamasından (2,27) yüksek olduğu görülmüştür.

Tablo 9.
BMD'ni Veren Hocaların Niceliksel Yeterli Bulma Algıları

S8	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F Değerleri	Anlamlılık
Gruplararası	25,418	1	25,418	69,049	,000
Grupiçi	73,991	201	,368		
Toplam	99,409	202			

Araştırmanın ana hipotezini (H_A) analiz etmek için; araştırma kapsamında anketin B bölümünü oluşturan ve BMD'nin performans etkinliğini ölçen toplam 8 soru için dershane ve yükseköğretim öğrencilerinin ortalamaları alınmış ve performans etkinliği ölçülmüştür.

Tablo 10.
BMD'nin Performans Etkinliği

ETKİNLİK	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F Değerleri	Anlamlılık
Gruplararası	2,822	1	2,822	4,832	,045
Grupiçi	8,177	14	,584		
Toplam	11,000	15			

H_A hipotezi 0,05 önem derecesinde, (0,04) anlamlı çıkmıştır. Bu bulguya göre, dersanelerde öğretilen BMD'nin performans etkinliği ile yükseköğretim kurumlarında öğretilen BMD'nin performans etkinliği farklıdır. Farkın hangi kurum lehine olduğunu tespit etmek için ortalamalara bakılmıştır. Dershane öğrencilerinin algıladığı performans etkinliği ortalaması (**2,886**) iken, üniversite öğrencilerinin algıladıkları performansın etkinliği ortalama puanı (**2,068**) olarak gerçekleşmiştir. Bu farkın dersaneler lehine olduğu görülmüştür.

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırma amacına yönelik olan ve Bilgisayarlı Muhasebe Dersi performans etkinliğini ölçmeye yönelik olarak geliştirilen ölçek sınanmış ve geçerliliği yüksek bulunmuştur.

Araştırmada, dershane ve yükseköğretim kurumu öğrencilerinin dersin öğretim yöntemini belirleyen 8 değişken üzerindeki farklılıkları anova analizi ile test edilmiş ve “Dersanelerde öğretilen BMD'nin öğretim yönteminin değişkenler itibariyle Yükseköğretim Kurumlarında öğretilen BMD'nin öğretim yöntemine göre farklılık gösterdiği” bulgusu elde edilmiştir. Ancak bu bölümün değişkenleri arasında bulunan öğrencilerin genel muhasebe dersindeki başarı algıları (S3) ile kişi başına düşen çalışan bilgisa-

yar sayısı (S2) değişkenleri anlamlılık dereceleri 0,05 önem düzeyinde anlamlı sonuç vermemiştir. Dolayısıyla bu değişkenler anlamlı bulunmamış, değerlendirmeye tabi tutulan diğer 6 değişken ise 0,05 önem düzeyinde anlamlı bulunmuştur.

Fiziki donanım yeterliği, kullanılabilen paket program sayısı, haftalık ders saati, uygulama ders saati, öğretim elemanı sayısı yeterliliği, staj yeterliliği gibi kriterler dersaneler lehinedir. Dersin verimliliği açısından bu kriterlerin dikkate alınarak öğretim yönteminin etkinliğini artırmak yerinde olacaktır.

Öğrencilerin vermiş olduğu cevaplara istinaden, dershane öğrencilerinin öğrendiği paket program sayısı, üniversite öğrencilerinin öğrendiği paket program sayısından daha fazla olduğu bulgusu elde edilmiştir.

Dershane öğrencileri ile Yükseköğretim öğrencilerinin aldıkları staj eğitimi arasında dersanelerin lehine anlamlı bir fark olduğu bulgusu elde edilmiştir. Araştırma kapsamına giren dersanelerde yapılan stajın şekli ise Yükseköğretim'den farklılıklar göstermektedir. Bu farklılıklardan bazıları; öğrencinin isteğine bağlı olması, kurs bitirmek için bir gereklilik olmaması, dershane'nin yaptığı araştırmalar sonucunda bulunan özel şirketler veya TÜRMOB bünyesindeki Serbest

Muhasebeci Mali Müşavir, Yeminli Mali Müşavir gibi işyerlerinin sadece muhasebe departmanlarında olması, staj yapan öğrenciye maddi bir imkan yaratmaması, öğrencinin ve staj yapılan işyerinin isteği doğrultusunda kurs öğrencisine bu işyerinde çalışma fırsatının verilmesidir.

Yükseköğrenim öğrencileri daha çok B.M.D. 1-2 ders kitabı ve paket programın demosunu kaynak olarak kullandıklarını, ayrıca dersane öğrencilerinden farklı olarak internet ve kullanılan paket programın yardım menüsünden yararlandıklarını belirtmişlerdir. Dershane öğrencileri ise çoğunluk olarak, araştırma kapsamına giren tüm dersanelerde kendi ders hocaları ve yöneticilerin hazırlayarak kursa kaydını yaptıran öğrenciye ücretsiz olarak vermiş olduğu 100-150 sayfalık kitap haline getirilmiş, yardımcı Kitap 1 ve 100-150 sayfalık cevap anahtarı niteliğini taşıyan Yardımcı Kitap 2' den faydalandıklarını belirtmişlerdir. Bu notların içeriği ise şu şekildedir; 1- Ön Muhasebe Bilgisi, - Sistem yönetimi işlemleri, - Ticari sistem yönetimi işlemleri, - Envanter işlemleri, genel muhasebe işlemleri gibi genel muhasebe bilgisini paket program içerisinde özümsemesini sağlayacak sorular ve cevapları 2- Fatura, sevk irsaliyesi, tediye makbuzu, irsaliyeli fatura, tahsilat makbuzu, banka dekontları, kira kontratosu, alınan sipariş fişi, kira makbuzu, elektrik ve su faturaları, gider pusulası, serbest meslek makbuzu, banka çekleri, tevdi bordrosu, gelir tablosu, geçici vergi beyannamesinin gerçek örnekleri, 3- Programın çalıştırılmasını gösteren firma tanımlaması ile başlayan sorular ve cevapları, 4- Paket programı kullanırken yapılacak işlemlerin kısa bir anahtarı niteliğinde hazırlanmış olan paket programın kullanım kılavuzu şeklindedir.

Araştırma kapsamına giren bazı dersanelerde paket programın demosu bazılarında ise yine kurs hocaları ve yöneticileri tarafından hazırlanmış eğitim programı kullanılmaktadır. Bu programın içeriği ise programın demosuna benze-

mekle birlikte öğretici niteliği daha ağır ve Windows tabanlı olup, her bölüm için ayrı CD'den oluşmasıdır.

Dershane öğrencileri ile yükseköğretim kurumu öğrencilerinin genel muhasebe dersindeki başarı algıları arasında anlamlı bir fark çıkmamıştır. Dolayısıyla dershane öğrencileri ile Yükseköğretim öğrencilerinin genel muhasebe dersindeki başarı algıları arasındaki farkın olmadığı söylenebilir.

Dershane öğrencileri ile yükseköğretim öğrencilerinin kullandıkları bilgisayar kapasite ve donanımlarını (fiziki olanaklar) yeterli bulma algıları arasında, dersaneler lehine anlamlı bir fark olduğu bulgusu elde edilmiştir. Bu farkın bir nedeninin; dersanelerde öğrencilerin bilgisayar laboratuvarlarını kullanma yöntemlerinden kaynaklandığı düşünülmektedir. Zira, dersane yöneticileri ile yapılan mülakatta konu ile ilgili aşağıdaki bilgiler elde edilmiştir.

-Bilgisayar laboratuvarları her zaman öğrenci kullanımına açık tutulmaktadır.

- Öğrencilerin kurs saati dışında da bu bilgisayarları kullanabilmeleri konusunda sadece yönetici sekretere bilgi vermeleri yeterli bulunmaktadır.

- Paket programları evde kendi bilgisayarlarına yükleyerek evde de çalışabilmeleri için ders cd'leri kursa kayıt yapıldığı anda öğrenciye ücretsiz verilmektedir.

- Bilgisayarların tümünde aynı paket program içeriği yüklüdür ve öğrenci sayısından daha fazla bilgisayar bulundurulmaktadır.

- Arızalı bilgisayarların sorunları anlaşılmalı servis tarafından 2 gün içerisinde giderilmektedir.

Bu sonuca istinaden yükseköğretim kurumlarında öğrencilerin boş vakitlerinde yararlanabilmeleri ve derste görülen uygulamaların pekiştirilebilmeleri amacıyla, bilgisayar laboratuvarları-

nı kullanma olanaklarının artırılması gerektiği üzerinde durulabilir.

Dershane öğrencileri ile yükseköğretim kurumu öğrencilerinin haftada aldıkları teorik ders saati, yükseköğretim kurumları öğrencileri lehine bir fark olduğu tespit edilmiştir. Ancak, yükseköğretim programında teorik ders saatinin yanı sıra uygulama saatlerine de ağırlık verilmesi gerektiği önerilebilir.

Dershane öğrencileri ile Yükseköğretim öğrencilerinin B.M.D.'ni veren hoca sayısını yeterli bulma algıları arasında, dershane lehine anlamlı bir fark olduğu bulgusu elde edilmiştir. Bu sonuç bir çok neden ile açıklanabilir. En başta Yüksek Öğretim kurumunda öğrencilerin not ve ders geçme kaygısı, aldıkları eğitimin kalite algılarına baskı yaratacağından, performansı düşük düzeyde algılamalarına neden olabilir. Öğrenci-öğretim üyesi arasındaki hiyerarşik ve nispeten daha uzun ilişki, dershane kurs eğitmeni-kursiyer arasındaki ilişkiden yapısal olarak farklılık arz eder. Bu gibi yapısal ve psikolojik faktörler, dersi veren hizmet personelinin yarattığı çıktıyı etkileyecektir. Çünkü hizmet boyutu oldukça yüksek olan eğitim hizmetinde öğrenci de üre-

tim sistemi içerisinde yer almaktadır (Örs, 2007, s.33). Dolayısıyla öğrencinin içinde bulunduğu psikolojik durum, ders ile ilgili tüm algılarına ve çıktıya yüksek düzeyde etki edecektir.

Dershanelerde öğretilen BMD'nin performans etkinliği ile Yükseköğretim Kurumlarında öğretilen BMD'nin performans etkinliği farklı olup olmadığı test edilmiş ve dershaneler lehine bir farklılık bulunmuştur. Bu farkın dershaneler lehine olduğu tespit edilmiştir.

BMD'nin öğretim yöntemini belirleyen değişkenler her iki eğitim kurumu açısından da incelenmiş ve genel olarak dershaneler lehine bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Bu bulgulara istinaden Yüksek Öğretim Kurumlarında, dersin öğretim yönteminin yeniden gözden geçirilmesinde yarar görülmektedir.

Bundan sonraki araştırmalar için, yaratılan ölçeğin geçerliliğinin sınanması için farklı zamanlar itibarıyla yeniden kullanılarak analiz edilmesi, elde edilecek bulgular ile mevcut araştırma sonuçlarının karşılaştırılması ve uygun çözüm önerilerinin ilgililer tarafından değerlemeye alınması önerilir.

KAYNAKÇA

Baş Gücük E.,Yükseköğretim Kurumlarında Verilen Bilgisayarlı Muhasebe Dersi İle Dershanelerde Verilen Bilgisayarlı Muhasebe Dersinin Karşılaştırılmasına Yönelik Bir Araştırma,Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi,Ankara,2007.

Bilen, M., Plandan Uygulamaya Öğretim,Takav Matbaacılık,3. Baskı,Ankara,1993.

Büyükkaragöz,S.,Çivi,C.,Genel Öğretim Metotları,Atlas Kitabevi,1. Baskı,Konya,1994.

Cüceloğlu, D., , İnsan ve Davranışı, Remzi Kitabevi, İstanbul,1997.

Clark, Leonard H. and Starr, Irvings,Secondary School Tezchin Method (the turo Ed.), The Macmilan Company, New York,1968 1981: 25)

Demirel,Ö.,Plandan Değerlendirmeye Öğretme Sanatı, Pegem A.Yayıncılık,Ankara,1999.

Doğanay, H.,Cografya’da Metodoloji, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul,1993.

Gürol, M.,Öğrenme –Öğretme Süğreçlerinde Yöntem sorunu, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Sayı 6,Elazığ.

Hesapçioğlu, M.,Öğretim İlke ve Yöntemleri, Beta Yayınları. Genişletilmiş 3. Baskı, İstanbul,1994.

Örs, Hüsnüye, Hizmet Pazarlama Etkinliği ve Kalite, Gazi Kitabevi, Ankara, 2007.

Pekdemir, R., Muhasebe Denetimi Mesleğinde 2000'lere Doğru, II. Türkiye Muhasebeciler Denetimi Sempozyumu,Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası Yayınları,Ankara,1996

Total, N., Ölçmede Yöntem, Milli Eğitim Dergisi, Sayı 3, Bahar Dönemi, Ankara,2004.

Soylu,K.,Bilgisayar Ortamında Muhasebe ve Türkiye Uygulamasının Değerlendirilmesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınları,Ankara,1998.

Uman,N.,Türkiye XV. Muhasebe Eğitimi Sempozyumunun Ardından,Muhasebe Öğretim Üyeleri Bilimsel Dayanışma Vakfı Bülteni.Sayı:5,İstanbul,1997.

İnternet Kaynakları

www.bilisimgrup.com.tr

www.dersimiz.com.tr

